SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 7. junija 2007*

V zadevi C-156/04,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 26. marca 2004,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata M. Patakia in D. Triantafyllou, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Helenski republiki, ki jo zastopata P. Mylonopoulos in I. Pouli, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: grščina.

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, E. Juhász (poročevalec), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič in E. Levits, sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. junija 2006,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. septembra 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Helenska republika:

— z uporabo carinskih določb o začasnem uvozu vozil s poreklom iz tretjih držav za začasno uporabo vozil, registriranih v drugi državi članici, na svojem ozemlju

namesto uporabe določb Direktive Sveta 83/182/EGS z dne 28. marca 1983 o davčnih oprostitvah znotraj Skupnosti za določena prevozna sredstva, začasno uvožena iz ene države članice v drugo (UL L 105, str. 59, v nadaljevanju: Direktiva),

— z uporabo sistema sankcij za kršitve v zvezi s prijavo začasno uvoženih vozil na njenem ozemlju, ki so v povezavi s prakso upravnih organov glede sistematičnega ugotavljanja običajnega prebivališča v Grčiji posameznika, ki vozilo uvozi, očitno nesorazmerne,

— s sistematičnim pobiranjem davkov, predvidenih za dokončni uvoz vozil, v primeru tatvine drugega začasno uvoženega vozila istega posameznika,

ni izpolnila obveznosti na podlagi člena 90 ES in Direktive, zlasti njenega člena 1.

Pravni okvir

Predpisi Skupnosti

2 V skladu s prvo in drugo uvodno izjavo je namen Direktive odprava ovir za prosto gibanje oseb in za vzpostavitev notranjega trga, ki izhajajo iz davčnih ureditev držav članic na področju začasnega uvoza nekaterih prevoznih sredstev.

3 V tretji uvodni izjavi Direktive je navedeno, da „[...] je treba omogočiti, da se v določenih primerih jasno ugotovi, ali je oseba dejansko rezident dane države članice ali ne“.

4 Člen 1(1) Direktive določa, da države članice pod pogoji, ki jih določijo, motorna cestna vozila pri začasnem uvozu iz druge države članice oprostijo prometnega davka, trošarin in drugih davkov na potrošnjo. Člen 1(3) Direktive določa, da so komercialna vozila izvzeta iz oprostitev.

5 Zasebna vozila so na podlagi člena 3 Direktive oproščena davkov, če se uvozijo začasno za zasebno rabo za obdobje, neprekinjeno ali ne, največ šest mesecev v katerih koli 12 mesecih. Oprostitev se na podlagi člena 4 Direktive nanaša na ista vozila, ki so začasno uvožena za poslovno rabo za obdobje, neprekinjeno ali ne, šestih ali sedmih mesecev v katerih koli 12 mesecih.

6 Tako člen 3 kot člen 4 Direktive oprostitve pogojujeta s tem, da mora imeti posameznik, ki vozilo uvozi, „običajno prebivališče v državi članici, ki ni država članica začasnega uvoza“, ob tem da mora oseba, ki uvozi vozilo za poslovno rabo, izpolnjevati še določene dodatne pogoje.

7 V zvezi s pojmom „običajno prebivališče“ člen 7 Direktive, naslovljen „Splošna pravila za določanje prebivališča“, natančneje določa:

„1. V tej direktivi ‚običajno prebivališče‘ pomeni kraj, kjer oseba navadno živi, to je vsaj 185 dni v vsakem koledarskem letu zaradi osebnih in poklicnih vezi ali v

primeru osebe, ki nima poklicnih vezi, zaradi osebnih vezi, ki kažejo tesno povezavo med to osebo in krajem, kjer živi.

Vendar se za običajno prebivališče osebe, katere poklicne vezi so na drugem kraju kot njene osebne vezi in ki zato živi na različnih krajih v dveh ali več državah članicah, šteje kraj njenih osebnih vezi, če se ta oseba tja redno vrača. Za ta zadnji pogoj ni treba, da je izpolnjen, če oseba živi v državi članici, da bi opravila nalogo z določenim trajanjem. Obiskovanje univerze ali šole ne pomeni prenosa običajnega prebivališča.

2. Posamezniki dokažejo kraj svojega običajnega prebivališča na kakršen koli ustrezen način, kot je predložitev osebne izkaznice ali katerega koli drugega veljavnega dokumenta.

3. Če pristojni organi države članice uvoza dvomijo v veljavnost izjave glede običajnega prebivališča, dane v zvezi z odstavkom 2 ali za namen nekaterih specifičnih kontrol, lahko zahtevajo katero koli dodatno informacijo ali dokaz."

8 Člen 9(1) Direktive določa, da države članice lahko med drugim na zahtevo uvoznika dovolijo začasen uvoz za obdobje, daljše od obdobij, navedenih v členih 3 in 4 te direktive.

9 Člen 9(2) Direktive določa:

„Države članice ne smejo v nobenem primeru na podlagi te direktive uporabiti davčnih oprostitev znotraj Skupnosti, ki so manj ugodne od tistih, ki bi jih odobrile v zvezi s prevoznim sredstvom s poreklom iz tretje države."

10 Končno, člen 10(2) Direktive določa:

„Kadar praktična uporaba te direktive povzroča težave, pristojni organi zadevnih držav članic sprejmejo potrebne sklepe po medsebojnem sporazumu, zlasti glede na konvencije in direktive Skupnosti o vzajemni pomoči."

Nacionalna ureditev

11 Uredba ministra za finance D 247/13 z dne 1. marca 1988, spremenjena z zakonom 2187/94 (v nadaljevanju: uredba z dne 1. marca 1988), s katero je bila Direktiva prenesena v notranje pravo, v členu 1 dovoljuje začasen uvoz prevoznih sredstev za zasebno rabo ob oprostitvi carine in drugih davkov, z izjemo komercialnih vozil.

12 Člen 3 uredbe z dne 1. marca 1988 opredeljuje pojem „običajno prebivališče" posameznika, ki vozilo uvozi v istem smislu kot člen 7(1) Direktive.

13 Člen 4 navedene uredbe, ki se nanaša na začasni uvoz prevoznega sredstva, z izjemo komercialnega vozila, za zasebno rabo določa obdobje šestih mesecev, prekinjeno ali ne, v katerih koli dvanajstih mesecih, v katerem se prevozno sredstvo lahko nahaja na nacionalnem ozemlju. To obdobje je mogoče podaljšati za devet dodatnih mesecev, razen če posameznik, ki vozilo uvozi, v Grčiji opravlja poklicno dejavnost, v tem primeru pa se obdobje lahko podaljša za največ tri mesece.

14 Člen 5 uredbe z dne 1. marca 1988 v zvezi z začasnim uvozom zasebnega vozila za poslovno rabo načeloma določa obdobje šestih mesecev, prekinjeno ali ne, v katerem se lahko to vozilo nahaja v Grčiji. Če se vozilo uporablja bodisi za odplačen bodisi neodplačen prevoz potnikov ali industrijski ali komercialni prevoz blaga, je ugodnost oprostitve izključena.

15 Tako člen 4 kot člen 5 navedene uredbe oprostitve pogojujeta s tem, da ima zadevni posameznik običajno prebivališče zunaj Grčije.

16 Člen 15, tretji in četrti pododstavek, uredbe z dne 1. marca 1988 glede dokaza o kraju običajnega prebivališča z istimi izrazi oziroma v istem smislu povzema določbe člena 7(2) in (3) Direktive.

17 Člen 133(2) zakona 1165/19118 o carinskem zakoniku (FEK A' 73) v različici, ki je veljala med predhodnim postopkom v obravnavani zadevi, določa:

„Vozila Skupnosti lahko začasno ostanejo na nacionalnem ozemlju, ne da bi se zahtevalo plačilo pristojbine za registracijo in davka na dodano vrednost (DDV). Za

dodelitev te začasne oprostitve [...] se smiselno uporabijo roki in pogoji iz določb carinske ureditve za začasni uvoz vozil iz tretjih držav, pod pogojem, da se ta vozila ponovno izvozijo".

18 Člen 18 zakona 2682/1999, naslovljen „Kršitve in sankcije", v različici, ki je veljala med predhodnim postopkom v obravnavani zadevi, določa:

„A. Vozila Skupnosti

1. Imetništvo ali uporaba vozil Skupnosti s strani oseb iz Grčije brez kakršnega koli uradnega postopka, določenega v členih 10 in 11 tega zakona, šteje za kaznivo dejanje tihotapstva in se zanj uporabljajo določbe carinskega zakonika, ki se nanašajo na tihotapstvo (zakon 1165/1918 [...]). V teh primerih se kazenski pregon ne začne, če zadevna oseba plača najnižji odmerjeni davek, predviden z zadevnimi določbami, in če se odpove pravnim sredstvom, določenim zoper odločbo o odmeri tega davka. V primerih iz tega odstavka se ne naložijo globe, določene v odstavku A4 tega člena.

[...]

4. Spodaj opisane kršitve štejejo za lažje carinske prekrške in se, glede na primer, kaznujejo s temi globami:

[...]

(d) Za [...] prepozen izvoz vozila globa za vsak dan zamude, odmerjena na naslednji način: zasebna vozila in vozila tipa Jeep: – do 1600 cm^3, 29 eurov; – nad 1601 cm^3, 59 eurov. Tovornjaki vseh prostornin motorjev, 29 eurov. Motorna kolesa vseh prostornin motorjev, 14 eurov.

[...]

(f) Če vozilo, ki se giblje po nacionalnem ozemlju [...] upravlja druga, neupravičena oseba, globa v višini 733 eurov, če je upravičenec na nacionalnem ozemlju takrat, ko je storjena kršitev. Če upravičenec takrat, ko je storjena kršitev, ni na nacionalnem ozemlju, se glede zgoraj navedenega vozila, ki ga uporablja druga, neupravičena oseba, ne uporabijo določbe člena 14(2) tega zakona, temveč se za neupravičeno osebo uporabijo določbe odstavka A1 tega člena."

19 Člen 18, C, zakona 2682/1999, naslovljen „Vozila Skupnosti in tretjih držav", natančneje določa:

„Poleg naložitve glob iz predhodnih odstavkov A4 [...] se vozila tudi začasno odvzamejo z aktom carinskega organa, ki je ugotovil kršitev, in so ponovno na voljo po plačilu dolgovanih glob in morebitnih drugih predvidenih pristojbin. [...]

[...]"

20 Člen 10(5) zakona 2682/1999 določa:

„Vozila Skupnosti je mogoče odpeljati nazaj v druge države članice Evropske unije ali izvoziti v tretje države, preden je določena dolgovana pristojbina za registracijo".

21 Končno, člen 12(1)(d) uredbe z dne 1. marca 1988, naslovljen „Tatvina vozil", določa:

„1. Upravičenec, ki prijavi tatvino vozila, ki ga je prevzel kot začasno uvoženega [...], ni dolžan plačati carinskih dajatev ali drugih davkov, ki veljajo za ukradeno vozilo [...], če v prihodnosti ne sodeluje pri nezakoniti uporabi vozila v Grčiji in če so kumulativno izpolnjeni ti pogoji:

[...]

(d) upravičenec v preteklosti ni prijavil tatvine drugega zasebnega vozila, ki ga je prevzel kot začasno uvoženega."

Predhodni postopek

22 Komisija je po prejetju več pritožb, v skladu s katerimi naj bi veljavna pravila glede začasnega uvoza določenih prevoznih sredstev v Grčiji pomenila resne ovire za

prosto gibanje rezidentov Skupnosti v tej državi članici, 17. maja 1999 na grške oblasti naslovila pisni opomin, s katerim jih je opozorila na nezdružljivost upoštevne nacionalne zakonodaje z določbami Direktive in člena 90 ES.

23 Komisija je, potem ko je pregledala pripombe, ki jih je Helenska republika 1. septembra 1999 podala v svojem odgovoru na navedeni pisni opomin, 29. novembra 2000 na to državo članico naslovila obrazloženo mnenje, ki je vsebovalo devet očitkov in v katerem je ugotovila, da je obravnavana ureditev nezdružljiva z zgoraj navedenimi pravili Skupnosti.

24 Ker je Komisija ocenila, da pojasnila Helenske republike, ki jih je ta v odgovoru na navedeno obrazloženo mnenje podala 21. februarja 2001, niso zadovoljiva, je vložila to tožbo, v kateri pa vztraja zgolj pri določenih očitkih, navedenih v obrazloženem mnenju.

Tožba

Prvi očitek

Trditve strank

25 Komisija očita Helenski republiki, da za začasno rabo vozil, registriranih v drugih državah članicah, na svojem ozemlju uporablja carinske določbe glede začasnega

uvoza vozil s poreklom iz tretjih držav namesto določb Direktive, ki temelji na nujnosti po čim večji integraciji držav članic.

26 Komisija v istem smislu grškim oblastem očita, da so štele, da naj bi s 1. januarjem 1993, ko je bilo odpravljeno načelo obdavčenja uvoza med državami članicami, Direktiva, ki podeljuje davčne oprostitve glede „uvoza", prenehala veljati in naj bi postala brezpredmetna.

27 Grška vlada odgovarja, da očitki Komisije niso pravilni, saj je bila Direktiva že zdavnaj pravilno prenesena v notranje pravo in se še vedno uporablja. Komisija se naj ne bi sklicevala na kršitve konkretnih obveznosti iz Direktive, razprava, ki jo je sprožila, naj bi bila teoretična, namen grških oblasti pa je bil spodbuditi Komisijo, naj sproži zakonodajno iniciativo za prilagoditev Direktive pravni situaciji, ki obstaja od 1. januarja 1993, odkar pojem „uvoz" med državami članicami ne obstaja več.

28 Grška vlada v vsakem primeru potrjuje, da uporablja Direktivo v razmerjih znotraj Skupnosti.

Presoja Sodišča

29 Komisija s tem očitkom zatrjuje, da Helenska republika Direktive kot take ne uporablja.

30 Grška vlada v tem pogledu pojasnjuje, da je spor s Komisijo nastal v času rednih stikov s Komisijo, ko so ji grške oblasti pošiljale pripombe, da je treba Direktivo, v kateri je pojem „uvoz", nujno prilagoditi situaciji, nastali 1. januarja 1993, ko je bil ta pojem v razmerjih med državami članicami odpravljen. Grška vlada meni, da ta spor ne vpliva na uporabo Direktive s strani Helenske republike.

31 Poudariti je treba, da se je Sodišče v sodbi v zadevi Louloudakis z dne 12. julija 2001 (C-262/99, Recueil, str. I-5547, zlasti točke od 20 do 25) sklicevalo na grško ureditev, ki dovoljuje začasen uvoz prevoznih sredstev za zasebno rabo, z oprostitvami carin in drugih davkov. Ta ureditev je povzeta v točkah od 11 do 16 te sodbe. Iz te ureditve med drugim izhaja, da je pojem „običajno prebivališče" opredeljen v enakem vsebinskem smislu kot v členu 7(1) Direktive, da je oprostitev, tako kot določa Direktiva, dodeljena za obdobje šestih mesecev v katerih koli dvanajstih mesecih in da ta ureditev z istimi izrazi oziroma vsebinsko enako povzema določbe člena 7(2) in (3) Direktive glede dokaza o kraju običajnega prebivališča.

32 Prav tako je treba ugotoviti, da je Sodišče zgoraj navedeno sodbo Louloudakis izreklo v zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe grškega sodišča, ki je Sodišče vprašalo za razlago Direktive, da bi lahko odločilo o sporu, ki mu je bil predložen, kar pomeni, da se Direktiva uporablja.

33 Poleg tega Komisija v točki 21, tretja alinea, svoje pritožbe ugotavlja, da grška zakonodaja glede ugotavljanja običajnega prebivališča povzema merila iz zadevne določbe Direktive.

34 Končno, poudariti je treba, da države članice za začasno rabo vozil s poreklom iz tretjih držav lahko uporabijo isto ureditev, kot je ureditev, ki jo določa Direktiva za vozila s poreklom iz druge države članice. V tem pogledu je edina izjema določena v členu 9(2) Direktive, v skladu s katerim države članice ne smejo uporabiti davčnih oprostitev znotraj Skupnosti, ki so manj ugodne od tistih, ki bi jih odobrile v zvezi s prevoznimi sredstvi s poreklom iz tretje države.

35 Komisija je res izrazila pravilne očitke glede določenih področij uporabe Direktive, vendar ni dokazala, da Helenska republika Direktive kot take ne uporablja.

36 Teoretične presoje in morebitne polemike o potrebi po prilagoditvi Direktive pravni situaciji, ki obstaja od 1. januarja 1993, nastale v okviru rednih stikov med nacionalnimi organi in Komisijo, ne morejo biti podlaga, da Sodišče ugotovi neizpolnitev obveznosti.

37 Zato prvi očitek ni utemeljen.

Drugi očitek

38 Komisija s tem očitkom izpodbija sistem sankcij, ki ga uporabljajo grške oblasti.

39 Ta očitek ima dva dela. Po eni strani Komisija očita Helenski republiki upravno prakso, v skladu s katero v primerih, ko se elementi za ugotavljanje običajnega prebivališča deljeno navezujejo na Grčijo in državo članico, grške oblasti kot običajno prebivališče zadevnih oseb sistematično določajo Grčijo, s tem da jim v tem pogledu nalagajo večje dokazno breme. Po drugi strani Komisija graja dejstvo, da ima tako določanje običajnega prebivališča v Grčiji za posledico nesorazmerne sankcije.

Upravna praksa

Trditve strank

40 Komisija zatrjuje, da čeprav grška ureditev pri določitvi države običajnega prebivališča povzema merila iz Direktive, grški upravni organi kljub temu sistematično določajo Grčijo kot običajno prebivališče oseb, ki imajo osebne in poklicne vezi tako v Grčiji kot v drugih državah članicah, in skoraj avtomatično dajejo prednost osebnim vezem ter se v praksi naslanjajo na domnevo prebivališča na nacionalnem ozemlju, če imajo zadevne osebe grško državljanstvo.

41 Komisija v tem pogledu trdi, da se ti upravni organi ravnajo po obrnjenem dokaznem bremenu glede kraja običajnega prebivališča ali zadevnim osebam nalagajo večje dokazno breme, kar ni združljivo s pravili za določanje prebivališča iz Direktive. Komisija se sklicuje na posamezne primere, za katere meni, da naj bi sami po sebi zadostovali za ugotovitev neizpolnitve obveznosti iz Direktive. Poleg tega naj bi to ustaljeno upravno prakso potrdile sodne oblasti.

42 Grška vlada poudarja, da je običajno, da v praksi prihaja do težav glede določanja običajnega prebivališča grških državljanov, katerih poklicne in osebne vezi so deljene med Grčijo in drugo državo članico. Posamezni primeri, na katere se Komisija sklicuje, naj bi izhajali iz te situacije.

43 V teh primerih naj bi upravni organi uporabljali merila iz člena 7(1) Direktive, ki v tem pogledu daje prednost osebnim vezem. Ob dvomu naj bi navedeni organi upravičeno uporabljali člen 7(3) Direktive, v skladu s katerim lahko od zadevnih oseb zahtevajo katero koli dodatno informacijo ali dokaz. Končno, grška vlada poudarja, da trenutno večina vozil, začasno uvoženih v Grčijo, pripada grškim državljanom, ki svoje običajno prebivališče v tujini uporabljajo kot pravno podlago za davčne oprostitve.

Presoja Sodišča

44 Sodišče je poudarilo, da so merila za ugotavljanje pojma „običajno prebivališče" iz člena 7(1) Direktive tako poklicne in osebne vezi osebe z določenim krajem kot tudi trajanje te vezi, in je ta pojem opredelilo kot kraj, kjer se nahaja trajno središče interesov zadevne osebe (zgoraj navedena sodba Louloudakis, točka 51 in navedena sodna praksa).

45 Glede ugotavljanja kraja običajnega prebivališča je tako treba hkrati upoštevati poklicne in osebne vezi zadevne osebe v določenem kraju kot tudi trajanje teh vezi in to, da če te vezi ne obstajajo v eni sami državi članici, člen 7(1), drugi pododstavek, Direktive daje prednost osebnim vezem pred poklicnimi. V okviru ugotavljanja osebnih in poklicnih vezi zadevne osebe morajo biti upoštevana vsa zadevna dejstva,

kot so zlasti njena fizična prisotnost in fizična prisotnost njenih družinskih članov, posedovanje stanovanja, kraj opravljanja poklicnih dejavnosti in kraj njenih premoženjskih interesov (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Louloudakis, točke 52, 53 in 55).

46 Prvič, pristojni upravni organi držav članic so dolžni ugotoviti in pretehtati vsa upoštevna dejstva vsakega posameznega primera ob upoštevanju meril, ki jih je razvila sodna praksa Sodišča, ki je pristojno, da ugotovi neizpolnitev obveznosti zadevne države članice zaradi napačne ustaljene upravne prakse ali ustaljene upravne prakse, ki šteje za zlorabo.

47 V zadevnem primeru Komisija na podlagi nekaterih posameznih primerov poskuša prikazati obstoj napačne ustaljene prakse grških upravnih organov in ustaljene prakse, ki šteje za zlorabo, na podlagi česar naj bi bila ugotovljena splošna neizpolnitev obveznosti države članice, tožene stranke v obravnavani zadevi. Komisija namreč v svoji tožbi navaja „več pritožb", toda konkretno se sklicuje, sicer zgoščeno in brez podrobnosti, samo na dva posamezna primera in v svoji repliki, prav tako z malo podrobnostmi, samo na šest drugih primerov.

48 Ne glede na vprašanje, ali je prva predložitev šestih posameznih primerov kot dokaznih predlogov v repliki dopustna glede na zahteve člena 42(1) Poslovnika, iz spisa izhaja, da so v osmih primerih, na katere se Komisija sklicuje, štiri zadevne osebe imele grško državljanstvo ter nesporne osebne in poklicne vezi v Grčiji (od katerih ena oseba ni imela nobenih vezi zunaj te države članice), dve osebi sta imeli

dvojno državljanstvo in osebne ali poklicne vezi v Grčiji, ena oseba pa je imela državljanstvo druge države članice, vendar je imela trdne osebne in poklicne vezi v Grčiji. Na podlagi spisa ni mogoče jasno ugotoviti okoliščin osmega primera.

49 V vseh zgoraj navedenih posameznih primerih, razen v zadnjem, pojasnila grških oblasti niso videti neutemeljena. V nobenem primeru ni videti, da bi te oblasti prekoračile diskrecijsko pravico pri ugotavljanju kraja običajnega prebivališča zadevnih oseb.

50 Glede možnosti ugotovitve neizpolnitve obveznosti zaradi upravne prakse v državi članici je Sodišče že postavilo uporabna merila. Dejansko je v tem primeru neizpolnitev obveznosti mogoče ugotoviti samo z dovolj podrobnim dokazovanjem, podprtim z dokumenti, očitane upravne prakse, ki mora biti v določeni meri ustaljena in splošna in za katero se Komisija pri ugotovitvi obstoja katere se ne more opreti na katero koli domnevo (sodba z dne 27. aprila 2006 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-441/02, ZOdl., str. I-3449, točke 49, 50 in 99, ter navedena sodna praksa).

51 Na podlagi dokazov, ki jih je predložila Komisija, ni mogoče ugotoviti, da so v tem primeru izpolnjeni pogoji, navedeni v prejšnji točki. V vsakem primeru, glede na številne državljane Skupnosti kot tudi grške državljane, ki prebivajo v drugih državah članicah, ki letno odidejo v Grčijo z avtomobilom, osem posameznih primerov, na katere se sklicuje Komisija, ob upoštevanju zahtev Sodišča glede dokazovanja obstoja ustaljene upravne prakse, ki bi pomenila neizpolnitev obveznosti, predstavlja povsem nezadosten odstotek, tudi če bi jih šteli za utemeljene.

52 Poleg tega Komisija grškim sodnim oblastem očita, da dopuščajo prakso upravnih organov, ne da bi o tem predložila kakršen koli dokaz. Če hoče Komisija torej dokazati neizpolnitev obveznosti zaradi sodne prakse, so razlogi za precej strožjo uporabo meril, navedenih v točki 50 te sodbe, ki jih je postavilo Sodišče, še močnejši.

53 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da merila, ki jih je postavilo Sodišče, niso izpolnjena.

54 Prav tako je treba poudariti, da je Sodišče upoštevalo diskrecijsko pravico pristojnih nacionalnih oblasti na tem občutljivem področju, ki se dotika nacionalnih pristojnosti na davčnem področju, s tem da je razsodilo, da teh oblasti naložena obveznost sodelovanja na podlagi člena 10(2) Direktive ne zavezuje k vsakokratnemu dogovarjanju v vsakem posameznem primeru, ko uporaba te direktive povzroča težave (zgoraj navedena sodba Louloudakis, točka 59, in navedena sodna praksa).

55 Končno, Komisija grškim oblastem očita, da zadevnim osebam nalagajo večje dokazno breme glede določanja kraja običajnega prebivališča in da tako prelagajo dokazno breme, medtem ko je to breme običajno naloženo nacionalnim oblastem. V tem pogledu zadostuje poudariti, da v skladu s členom 7(2) in (3) Direktive dokazno breme glede običajnega prebivališča načeloma nosijo zadevni posamezniki. Pristojni nacionalni organi pa lahko za namen specifičnih kontrol in ob dvomu zahtevajo katero koli dodatno informacijo ali dokaz.

56 Prvega dela drugega očitka zato ni mogoče sprejeti.

Nesorazmernost kazni

Trditve strank

57 Komisija se med drugim sklicuje na kazni, določene z grško ureditvijo za primere, ko pristojni organi ugotovijo, da ima lastnik v Grčiji nahajajočega se vozila z registrskimi tablicami druge države članice običajno prebivališče v Grčiji. Nacionalna ureditev, ki je veljala v upoštevnem obdobju, takšno dejanje opredeljuje kot tihotapstvo, ki ima za posledico kazenske sankcije, in sicer zaporno kazen za lastnika vozila in zaseg slednjega, kot tudi upravne sankcije, ki vključujejo globe. Poleg tega mora zadevna oseba plačati pristojbino za registracijo, dolgovano ob dokončnem uvozu vozila, razen če ne privoli v ponovni izvoz vozila zunaj nacionalnega ozemlja.

58 Komisija meni, da so te sankcije v povezavi s prakso grških upravnih organov glede določanja kraja običajnega prebivališča in z neupoštevanjem morebitne dobre vere zadevne osebe nesorazmerne. Poleg tega naj bi bila zahteva za plačilo pristojbine za registracijo, medtem ko je bila podobna pristojbina že plačana v drugi državi članici, v nasprotju s členom 90 ES.

59 Komisija meni, da naj bi bile tudi sankcije ob prekoračitvi obdobja šestih mesecev, za katero se vozilo Skupnosti lahko začasno uvozi, nesorazmerne.

60 Grška vlada odgovarja, da če Direktiva ne določa sankcij za morebitno kršitev ureditve začasnega uvoza vozil Skupnosti, so države članice dolžne sprejeti določbe, za katere menijo, da so nujne za kaznovanje davčne utaje. Vsekakor pa bi predvidene kazni morale biti primerne in nujne za dosego zasledovanega cilja.

61 V tem primeru bi se očitki Komisije nanašali na kaznovanje oseb, ki imajo običajno prebivališče v Grčiji, kamor začasno uvozijo vozila, registrirana v drugi državi članici. V teh primerih, ob upoštevanju, da so pristojbine za registracijo v Grčiji zelo visoke, zaradi česar se jim določene osebe poskušajo izogniti, in glede na številne primere dosedanjih davčnih utaj, naj predvidene kazni ne bi bile nesorazmerne z zasledovanim ciljem, in sicer z odvračanjem od kaznivega dejanja davčne utaje in z njenim zatiranjem.

62 Končno, grška vlada trdi, da naložene sankcije za primer, da pristojbina za registracijo ni plačana, prizadenejo tako domače kot uvožene izdelke. Zato naj kršitev člena 90 ES dejansko ne bi bila mogoča.

Presoja Sodišča

63 Najprej je treba poudariti, da se drugi del drugega očitka Komisije prav tako nanaša (strani od 9 do 12 tožbe) na sankcije, predvidene z zakonom 2960/2001 z dne 22. novembra 2001 o carinskem zakoniku (FEK A 265), s katerim so bile spremenjene določbe o sankcijah iz člena 18 zakona 2682/1999. Zakon 2960/2001 je bil torej sprejet po izteku roka dveh mesecev, ki je bil določen v obrazloženem mnenju 22. novembra 2000, in ni bil predmet predhodnega postopka, določenega v členu 226

ES. Iz spisa pa ni videti niti tega, da bi ta nova ureditev v celoti ohranjala sistem, določen z izpodbijano ureditvijo v predhodnem postopku, niti da so določbe teh dveh ureditev v velikem delu enake (v tem smislu glej sodbo z dne 10. januarja 2006 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-98/03, ZOdl., str. I-53, točki 27 in 28, ter navedena sodna praksa).

64 Sodišče lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso po uradni dolžnosti preizkusi, ali so izpolnjeni pogoji za vložitev tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti iz člena 226 ES (sodba z dne 1. februarja 2007 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu, C-199/04, ZOdl., str. I-1221, točka 20, in navedena sodna praksa).

65 V tem pogledu je Sodišče vedno razlikovalo med predhodno fazo in fazo sodnega postopka, določenima v členu 226 ES, in je razsodilo, da je namen predhodnega postopka med drugim omejiti predmet spora zaradi morebitne predložitve spora v odločanje Sodišču in zagotoviti, da bo predmet spora v morebitnem sodnem postopku jasno opredeljen (v tem smislu glej sodbe z dne 15. februarja 2001 v zadevi Komisija proti Franciji, C-230/99, Recueil, str. I-1169, točka 31; z dne 13. decembra 2001 v zadevi Komisija proti Franciji, C-1/00, Recueil, str. I-9989, točki 53 in 54; z dne 10. decembra 2002 v zadevi Komisija proti Irski, C-362/01, Recueil, str. I-11433, točki 17 in 18, in z dne 5. junija 2003 v zadevi Komisija proti Italiji, C-145/01, Recueil, str. I-5581, točka 17).

66 Enako, v skladu z ustaljeno sodno prakso tako omejenega predmeta spora v predhodni fazi ni mogoče razširiti ali spremeniti s tožbenimi predlogi v fazi sodnega postopka (v tem smislu glej sodbe z dne 29. septembra 1998 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-191/95, Recueil, str. I-5449, točka 56; z dne 9. novembra 1999 v zadevi Komisija proti Italiji, C-365/97, Recueil, str. I-7773, točka 25, in z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-105/02, ZOdl., str. I-9659, točki 47 in 48). Končno, neizpolnitev obveznosti se presoja glede na situacijo v državi članici, kot se

je pokazala ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, in Sodišče ne sme upoštevati pozneje nastalih sprememb (glej sodbo z dne 18. januarja 2007 v zadevi Komisija proti Švedski, C-104/06, ZOdl., str. I-671, točka 28).

67 Če bi Sodišče nadzor razširilo na ureditev zadevne države članice, ki ni bila predmet predhodne faze in je bila zaradi poenostavitve, na kar se je sklicevala Komisija med ustno obravnavo, prvič opredeljena v tožbenih predlogih, bi bil postopku, kot so ga oblikovali avtorji pogodbe v členu 226 ES, odvzet njegov smisel, kar bi pomenilo zlorabo tega postopka. Tako bo v tem primeru Sodišče preizkusilo samo tiste določbe ureditve, ki so veljale ob izteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, in če bodo v tožbi dovolj natančno predstavljene, tako da bodo omogočile izvajanje sodnega nadzora (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Združenemu kraljestvu, točka 21).

68 Prvič, očitki Komisije se nanašajo na člen 18, A(1) zakona 2682/1999, ki določa, da imetništvo ali uporaba vozila, ki ga je oseba, ki ima običajno prebivališče v Grčiji, registrirala v drugi državi članici, šteje za kaznivo dejanje tihotapstva, ki ima med drugim za posledico kazenske sankcije, kot sta zaporna kazen za imetnika vozila in zaseg slednjega.

69 V tem pogledu je treba poudariti, da očitana ureditev kazensko sankcionira izogibanje nacionalnim carinskim in davčnim predpisom glede uporabe motornih vozil.

70 Obravnavane sankcije so namreč določene za primere, ki so zunaj uporabe Direktive, ko osebe z običajnim prebivališčem v Grčiji uporabljajo vozila, registrirana v drugi državi članici, ter varujejo finančne interese zadevne države članice.

71 Kaznivost ravnanja, ki jo je zasledoval nacionalni zakonodajalec, je povezana z gospodarsko in socialno situacijo v zadevni državi članici in v obravnavani zadevi s posebno situacijo glede obdavčitve motornih vozil. V tem pogledu je gotovo, da so v Grčiji pristojbine za registracijo zelo visoke, zaradi česar se v Grčiji določene osebe vozijo z avtomobili, ki so registrirani v drugi državi članici, medtem ko si prizadevajo, da bi s slednjo vzpostavili kakršno koli vez. Nujnost kaznovanja in preprečevanja ter zavarovanje finančnih interesov zadevne države članice upravičujejo, da slednja določi ustrezne sankcije (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Louloudakis, točka 70).

72 Preprostega dejstva, da abstraktno nacionalno pravilo izogibanje običajno uporabljenim carinskim in davčnim določbam šteje za kaznivo dejanje, samega po sebi ni mogoče šteti kot neizpolnitev obveznosti. Sodišče je odločilo, kot izhaja iz zgoraj navedene sodbe Louloudakis, točki 69 in 70, da nujnost kaznovanja in preprečevanja kaznivih dejanj lahko upravičuje, da država članica predpiše kazni z določeno mero strogosti, vendar pa ni mogoče izključiti, da se lahko te kazni v določenih okoliščinah izkažejo kot nesorazmerne. Zato je treba vprašanje, ali so predpisane kazni sorazmerne ali nesorazmerne, obravnavati glede na dejansko uporabljene kazni v zadevnem primeru. Torej, preizkus navedenih primerov v točki 48 te sodbe ne dopušča sklepa, da so izrečene kazni nesorazmerne, Komisija pa ni predložila drugih dokazov, ki bi upravičevali drugačno ugotovitev.

73 Zato ti očitki niso utemeljeni.

74 Drugič, Komisija zatrjuje, da se v primerih iz člena 18, A(1) zakona 2682/1999 kazenski pregon ne začne, če zadevne osebe plačajo naloženi davek in če se odpovejo pravnim sredstvom, ki jih nacionalno pravo predvideva zoper odločbo o odmeri tega davka.

75 V tem pogledu je treba poudariti, da Direktiva pod določenimi pogoji posameznikom, ki imajo običajno prebivališče v državi članici, podeljuje pravico, da za določeno obdobje začasno uvozijo zasebno vozilo na ozemlje drugih držav članic.

76 Na podlagi ustaljene sodne prakse je načelo učinkovitega sodnega varstva torej splošno pravno načelo Skupnosti in sodišča držav članic morajo zagotoviti sodno varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi prava Skupnosti (v tem smislu glej sodbo z dne 13. marca 2007 v zadevi Unibet, C-432/05, ZOdl., str. I-2271, točki 37 in 38 ter navedena sodna praksa). Sodišče je z uporabo tega načela nacionalnemu sodišču priznalo pristojnost, da zagotovi uporabo Direktive in varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi le-te, zlasti pri ugotavljanju kraja običajnega prebivališča (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Louloudakis, točki 57 in 70).

77 Sporna nacionalna določba lahko odtegne posameznikom učinkovito sodno varstvo, izhajajoče iz prava Skupnosti, in jih, zato da bi se izognili kazenskemu pregonu, napelje, da se odpovejo pravnim sredstvom, ki so običajno predvidena v nacionalnem pravu. Zato so očitki Komisije v tem primeru utemeljeni.

78 Tretjič, Komisija nasprotuje denarnim kaznim, določenim v členu 18, A(4)(d) zakona 2682/1999 za prekoračitev obdobja šestih mesecev, za katero je podeljena zadevna davčna oprostitev.

79 V tem pogledu je treba upoštevati, da je obdobje šestih mesecev, za katero je podeljena davčna oprostitev, dovolj dolgo in da je grška vlada zatrjevala, ne da bi ji Komisija ugovarjala, da je v določenih okoliščinah to obdobje mogoče prilagoditi in podaljšati. Ista vlada je dalje poudarila, tudi brez ugovorov, da spoštovanja šestmesečne omejitve ni mogoče strogo nadzorovati, ker se datum vstopa vozil na nacionalno ozemlje več ne beleži, in da je zato v tem smislu nujna večja preventiva, zaradi česar so predpisane globe ustrezno odvračalno sredstvo. Sporne globe torej niso nesorazmerne in ne ovirajo svoboščin iz pogodbe.

80 Četrtič, upoštevati je treba, da denarna kazen, predpisana v členu 18, A(4)(f) zakona 2682/1999 za primer, ko vozilo, za katerega velja začasna davčna oprostitev na grškem ozemlju, upravlja druga, neupravičena oseba, izhaja iz okvira uporabe Direktive.

81 Kot se na petem mestu sklicuje Komisija, tudi primer, predviden v zgoraj navedeni določbi, ko zadevno vozilo upravlja neupravičena oseba, medtem ko se upravičenec do davčne oprostitve med kršitvijo ne nahaja na grškem ozemlju, izhaja iz okvira uporabe Direktive.

82 Šestič, očitki Komisije se nanašajo na člen 18, C(1) zakona 2682/1999, ki določa, da se poleg izreka glob vozila tudi začasno odvzamejo in so ponovno na voljo po plačilu glob in morebitnih drugih predvidenih pristojbin.

83 Ta ukrep lahko upravičencu onemogoči, da uporablja svoje vozilo v obdobju, ki je lahko dolgo, zlasti ko se naložene globe izpodbijajo po sodni poti. Sodišče je torej že poudarilo pomen pravice upravljanja vozila za učinkovito uveljavljanje pravic v zvezi s prostim gibanjem oseb (sodba z dne 29. februarja 1996 v zadevi Skanavi in Chryssanthakopoulos, C-193/94, Recueil, str. I-929, točka 36). Zato je ta ukrep nesorazmeren glede na zasledovani cilj pobiranja glob, ki ga je mogoče doseči s sredstvi, ki so skladnejša z ureditvijo v Skupnosti, na primer z uvedbo varščine. Ti očitki so torej utemeljeni.

84 Po drugi strani pa niso utemeljene kritike, ki jih Komisija navaja na sedmem mestu, zoper člen 10, odstavek 5, zakona 2682/1999, ki določa, da se lastnik začasno uvoženega vozila, ki ima svoje običajno prebivališče v Grčiji, lahko izogne plačilu dolgovane pristojbine za registracijo, če svoje vozilo odpelje z grškega ozemlja. Ta ukrep posamezniku dejansko daje možnost in ugodnost in ni v nasprotju z Direktivo.

85 Komisija se na zadnjem mestu sklicuje na kršitev člena 90 ES. Ta določba v svojem prvem odstavku prepoveduje višjo obdavčitev izdelkov iz drugih držav članic kot enakovrstnih domačih izdelkov. Toda Sodišče je kot združljivo s pravili Skupnosti štelo dejstvo, da država članica, potem ko posameznik v njej določi običajno prebivališče, zahteva plačilo pristojbine za registracijo vozila, ne glede na to, ali je bila podobna registracija že plačana v drugi državi članici (v tem smislu glej sodbo z dne 16. junija 2005 v zadevi Komisija proti Danski, C-138/04, neobjavljena v ZOdl., točka 13, in navedena sodna praksa).

86 Člen 90, drugi odstavek, ES državam članicam prepoveduje uvajanje davkov na izdelke drugih držav članic, s katerimi bi posredno zaščitile domače izdelke. V tem pogledu je treba poudariti, da na podlagi meril, ki jih je postavila sodna praksa

Sodišča (sodba z dne 18. januarja 2007 v zadevi Brzeziński, C-313/05, še ZOdl., str. I-513, točka 27, in navedena sodna praksa), Komisija ni dokazala, da sporna nacionalna ureditev posredno ščiti domače izdelke.

Tretji očitek

Trditve strank

87 Tretji očitek Komisije se nanaša na člen 12(1)(d) uredbe z dne 1. marca 1988, ki določa, da morajo oškodovanci zaradi tatvine drugega začasno uvoženega vozila v Grčijo plačati pristojbino za registracijo. Komisija trdi, da ta določba uvaja splošno domnevo o davčni utaji, če brez dokaza v zvezi s tem domneva, da ukradeno vozilo ostane v Grčiji. Komisija meni, da se mora izpolnitev pogojev za morebitno davčno utajo presojati od primera do primera. Sporni ukrep naj bi bil nesorazmeren glede na zasledovani cilj, in sicer preprečevanje davčnih utaj, in naj bi v nasprotju s členom 90 ES uvajal posredno diskriminacijo v primerjavi z vozili, registriranimi v drugi državi članici.

88 Grška vlada odgovarja, da v pravu Skupnosti v primeru tatvine izdelkov, za katere velja davčna oprostitev in za katere davki niso bili plačani, ni predvidena nobena oprostitev. V tem pogledu se sklicuje na člen 14 Direktive Sveta 92/12/EGS z dne 25. februarja 1992 o splošnem režimu za trošarinske proizvode in o skladiščenju, gibanju in nadzoru takih proizvodov (UL L 76, str. 1), v skladu s katerim se ob

primanjkljajih trošarine ne plačajo za proizvode pod režimom odloga plačila trošarine, razen kadar so primanjkljaji posledica naključnih dogodkov ali višje sile, in kadar pristojne oblasti lahko potrdijo, da so ti proizvodi dokončno izgubljeni. V vseh drugih primerih, zlasti v primeru tatvine, se morajo te obveznosti plačati.

89 V primeru tatvine vozilo ni dokončno izgubljeno, temveč ga uporablja nekdo drug. Zato je treba plačati pristojbino za registracijo. Direktiva nadalje ne določa nobene stalne oprostitve v primeru tatvine.

90 Končno, grška vlada poudarja, da gre pri zahtevi za plačilo pristojbine za registracijo vozila zgolj ob kraji drugega vozila, ki je začasno oproščeno davkov, in ne ob prvi kraji, za ugodnost za oškodovanca in da tatvina pomeni pogosto tveganje, ki bi ga morale pokrivati zavarovalnice in ne javna oblast.

Presoja Sodišča

91 Poudariti je treba, da Direktiva državam članicam pod določenimi pogoji nalaga podelitev davčne oprostitve v točno določenem obdobju za začasno rabo prevoznega sredstva, registriranega v drugi državi članici, s strani posameznika, ki ima prav tako svoje običajno prebivališče v državi članici, ki ni država članica začasnega uvoza.

92 Ta oprostitev je namreč podeljena pod nedvoumnim pogojem, določenim v členu 3(a) in (b) Direktive, da upravičenec prevozno sredstvo, ki je predmet oprostitve, do te oprostitve uporablja za zasebno rabo, ob tem da navedenega prevoznega sredstva ni mogoče niti prodati, niti dati v najem v državi članici začasnega uvoza, niti posoditi rezidentu te države članice. Direktiva tako poudarja tesno vez med upravičencem do začasne oprostitve in vozilom, ki je predmet le-te.

93 Tatvina vozila, ki je predmet navedene oprostitve, in posledice take tatvine niso predmet Direktive.

94 V Direktivi prav tako ni nobenega znaka, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da je bil njen namen razširiti oprostitev in posledično omejiti davčno suverenost držav članic v primerih, ko je vez med upravičencem do oprostitve in vozilom, ki je predmet te oprostitve, pretrgana, zlasti v primeru tatvine, ko je zelo verjetno, da se vozilo še naprej nahaja na ozemlju zadevne države članice in ga upravlja oseba, ki nima nobene zveze z upravičencem do oprostitve. Tak primer ni predmet Direktive in spada pod normativno pristojnost držav članic.

95 V teh okoliščinah in glede na to, da se Komisija ne sklicuje na nobene druge določbe Skupnosti, ni mogoče ugotoviti neizpolnitve obveznosti.

96 Sporni nacionalni ukrep prav tako glede na ugotovitve Sodišča v točkah 85 in 86 te sodbe ne nasprotuje členu 90 ES.

97 Glede na zgoraj navedeno je treba torej ugotoviti, da Helenska republika, s tem da:

— člen 18, A(1) zakona 2682/1999 določa, da se v primeru imetništva ali uporabe vozila – ki ga posameznik, ki ima svoje običajno prebivališče v Grčiji, registrira v drugi državi članici – na grškem ozemlju običajno predvideni kazenski pregon ne začne, če zadevna oseba plača naloženo pristojbino za registracijo in se hkrati odpove vsem nacionalnim pravnim sredstvom zoper odločbo o odmeri te pristojbine, in

— člen 18, C(1) istega zakona določa, da se v primeru naložitve glob vozila tudi začasno odvzamejo in so ponovno na voljo po plačilu glob in morebitnih drugih predvidenih pristojbin,

ni izpolnila obveznosti na podlagi Direktive.

98 V preostalem se tožba zavrne.

Stroški

99 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V skladu z odstavkom 3, prvi pododstavek, istega člena pa lahko

Sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma ali v izjemnih okoliščinah. Glede na to, da sta Komisija in Helenska republika uspeli vsaka deloma, je treba odločiti, da vsaka nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Helenska republika, s tem da:**

— **člen 18A(1) zakona 2682/1999 določa, da se v primeru imetništva ali uporabe vozila – ki ga je posameznik, ki ima svoje običajno prebivališče v Grčiji, registriral v drugi državi članici – na grškem ozemlju običajno predviden kazenski pregon ne začne, če zadevna oseba plača naloženo pristojbino za registracijo in se hkrati odpove vsem nacionalnim pravnim sredstvom zoper odločbo o odmeri te pristojbine, in**

— **člen 18C(1) istega zakona določa, da se v primeru naložitve glob vozila tudi začasno odvzamejo in so ponovno na voljo po plačilu glob in morebitnih drugih predvidenih pristojbin,**

ni izpolnila obveznosti na podlagi Direktive Sveta 83/182/EGS z dne 28. marca 1983 o davčnih oprostitvah znotraj Skupnosti za določena prevozna sredstva, začasno uvožena iz ene države članice v drugo.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Komisija Evropskih skupnosti in Helenska republika nosita vsaka svoje stroške.

Podpisi